

V. Szolga Mihály Diáriuma.

(Első közlemény.)

I.

Mióta Thaly Kálmán Vitézi énekei és nagybecsű Adalékai megjelentek, kutatóink érdeklődése fokozott mértékben irányul azon kéziratos könyvek felé, melyekben irodalmunk múltjának emlékei lappangnak. Hogy ez az érdeklődés nem alaptalan és a nyomában járó fáradozás nem eredménytelen, mutatják az újabban ismertetett és kiadott gyűjtemények, mint a Mihály diák codexe, a Komáromi énekeskönyv, a Boeskor-féle és a Vásárhelyi daloskönyv, a Radványi verseskönyvek és egy csomó egyebünnen származó adalék, melyeknek felkutatásában főleg Ferenczi Zoltán, Kanyaró Ferencz és a boldogúlt Nagy Sándor szereztek érdemeket.

A czímben írt Diárium, melynek ismertetésére azonnal rátérünk, jelentőségét hasonló körülménynek köszöni, mint a felsorolt gyűjtemények. Jelenlegi tulajdonosa Rugonfalvi Kiss István egy dolgozatában (I. Századok, 1904. 654. l.), melynek anyagát a jelzett könyvből vette, röviden rámutatott ugyan már értékes voltára, minthogy azonban tűzetesebben csak három darabjával foglalkozott, nem lesz helytelen, ha kissé részletesebben emlékezünk meg róla.

Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy egy kis nyolczadrét alakú, 149 számozott levélre terjedő kéziratos könyvről van szó, melynek aranyozás-nélküli félbörkötésén (keménypapír tábla és félbőr sarok) erősen látszik az idő vasfogának nyoma. Megjegyzendő, hogy a codex lapszámozása újabb eredetű és egy helyen el van hibázva (a 124/b lap után t. i. rögtön a 128/a lap következik.); ennek daczára azonban a részletes ismertetésnél hűség kedvéért ezt a lapszámozást kellett követni.

A könyvet mostani birtokosa a közel százéves rugonfalvi tanítótól, Makay Endre úrtól kapta. Ő előtte, kimutathatólag, két emberé volt a kézirat. Az egyik: Városfalvi Szolga Mihály, a kitől ered a másolás legnagyobb része; ez 1760. körül élt. A másik Benedekffy Gergely, a ki a 13/a, 14/b, 19/a, 47/a, 49/a, 109/a, 113/b, 117/a és 149/b lapokra írt, továbbá a belső cím-lap előtti levélre, és a könyv hátsó kemény fedelének belső lapjára. Az ő bejegyzései az 1815—20. év körüli időből valók.

A kézirat tartalmáról némileg már a számozatlan második levélen olvasható cím is felvilágosít. E szerint a könyv egy „*Diarium*“ | azaz olly | Minden-napi Jedző Könyv, | melyben : Jártában, költiben, a hol mit | látott, és kedvelt Némely válo-gatott Conceptusokból fel- | jedzett | magának, és másoknak | mulattságára | Városfalvi *Szolga Mihály*. | Ab Anno 1760. in sub-sequentibus.

E tájékoztató bizonyossága szerint itt egy vegyes tartalmú gyűjteménnyel van dolgunk. De hogy a benne foglalt darabok mennyire különböznek egymástól alak, tartalom, műfaj, kor és érték tekintetében, arról csak a részletekre kiterjedő tárgyalásuk nyújt majd hű képet. Most csak általánosságban jegyezzük meg, hogy vannak a Diáriumban magyar és latin nyelvű, kötött és kötetlen formában írt darabok. Legnagyobb számmal azonban a magyar nyelvű versek lévén, szinte a verseskönyv jellegét nyeri a kézirat, melyről ismertetésünk folyamán többször így is fogunk emlékezni. És pedig annál több joggal, mert ezek a darabok teszik a gyűjteményt leginkább becsessé.

A prózában írt darabok jobbra gyakorlati színűek, pedig mulattatás céljából készültek. Többnyire recipék, folyamodványok, naptári följegyzések stb. módjára vannak írva. A versek nagyobb része alkalmi jellegű, de a nagyszámú névnapi és lakodalmi üdvözetlen kívül egyéb tárgyúak is akadnak. Jellemző a sok -stichon közöttük. Találunk itt acrostichont, eteostichont, onomastichont és cronostichont; mindezek inkább verses játékok, mint igazi költemények. De nem hiányoznak az igazi ihlet termékei sem.

Tárgyuk szerint általában úgy osztályozhatnók őket, hogy vannak közöttük: vallásos, szerelmi, hazafias, vitézi, intő és

oktató, históriás és ú. n. alkalmi darabok; míg műfaj szempontjából meg lehetne különböztetni: epigrammákat, pasquillokat, dalokat, elegiákat, históriás és egyházi éneket. Úgy forma, mint tartalom tekintetében legkevesebbet érnek a névnapi üdvözlő versek, míg legbecsesebbek a Rákóczi-felkelésre vonatkozó darabok, a szerelmi énekek és az oktató czélzatúak közül egyik-másik.

Hangulatukat tekintve, e versek szomorúak és vígak; czélzatukra nézve pedig tanítók, gyönyörködtetők, moralizálók és gúnyosak. Erkölcsi felfogásuk legtöbbször tiszta és emelkedett, de találunk azért olyanokat is, melyek több mint diákos könnyelműséggel pajzánkodnak. Főbecsük korfestő jellemükön kívül abban áll: 1. hogy megerősítő és kiegészítő adatokat szolgáltatnak régibb költői termékeink egyikére vagy másikára nézve; 2. pedig, hogy a bennük alkalmazott szólások, képek és költői fogások megőrzésével a népies és műköltészet egymásra hatásáról tanúskodnak. Az első pontban mondottak igazolásául csak a Diárium 33/a, 42/a—b és 135/a lapjain olvasható darabokra utalunk, míg a második pontban foglaltakra nézve hivatkozunk a ráróhoz hasonlításra (21/a l.), a kéziratban kétszer is említett *Simon bíró* (22/a, 45/a l.) elnevezésre, a többször előforduló *bokros bú*, a *tenger fővénye* és egyéb régies kifejezésekre, valamint a költői nagyításnak a népköltésben divatos azon alakjára, mely mindig nagyobb számú dolgok egymás mellé sorozásával szinte a képzelenségig viszi a fokozást.

A mi a kort illeti, melyből az egyes darabok valók, azt kell mondanunk, hogy a codex XVII. és XVIII. századbeli adalékok gyűjteménye. Van ugyan egy latin nyelvű darabja a tizenhatodik századból is, de ez annyira magában áll, hogy az egész kézíratra jellemzőnek nem tekinthető. Az évszámmal jelöltek közül legrégebbről a codex 93/a lapján található *Genealogia Antichristi* etc. című latin nyelvű prózában írt darab, melynél világosan olvasható az 1513. évszám; a magyar nyelven írottak közül legkorábbinak az asszonyok tisztéről szóló „Intó és oktató ének”-et kell tekintenünk, mely 1622-ből való!

A forrásokra nézve, melyekből e gyűjtemény anyaga összerakálhatott, vagy legalább a melyeknek hatása rajta meglátszik

— a népköltésen s az ismeretlen szerzőktől származó, tudakos színű, de egyébként művészietlen, ponyvairodalmi termékeken kívül — elsősorban Gyöngyösi Istvánt kell említenünk Hatása nemcsak a Kemény Jánosából származó idézet révén mutatkozik, de az egyes darabok címein. Így a Porából újjúló (77/a l.) és a Hammából megelevenedett phoenix (100/a l.), ha egyébbel nem, hát címeikkel mindenesetre azt bizonyítják, hogy íróik ismerték a Zrinyi édes szavú költőtársának művét. Egyéb források közül a bibliának, a zsoltároknak és a régibb énekeskönyvek (melyek között Szőnyi Benjámint is ott sejtjük) ismeretének nyomai látszanak a verseken. Szerzőjét kevés darabnak tudjuk kimutatni, épen azért nem is mondható, hogy a kézirat valami sok új névvel gyarapítaná régibb irodalmunkra vonatkozó ismereteinket. Lázár János gróf latin versének fordítóján, gr. Kemény Lászlón kívül, mindössze Szentpáli Ferencz, Benedekffy Gergely és Szolga Mihály azok, a kik, mint irodalmunknak — tudtunkra — eddig ismeretlen munkásai e Diarium révén bukkannak elő a homályból.¹ Az elsőről kétségtelenül kimutatható a fordítói minőség (a c. 121/b lapján levő fordítása végére ez van írva: „Magyarra fordította akkor G. Kemény László); a másodiknak szerzőségére nézve onnan vesszük az érvet, hogy a kézirat 139/a—141/b lapjain található darab után egy jegyzet következik, mely szerint az ott olvasható köszöntőversek „H.-Sz.-páli Ferencz által Sárosi János Uramnak bémutattak“. A harmadik író, kit említettünk, a codex 14/b lapján egy csomó — helylyel-közzel versbe foglalt — ima után azt veti oda kétszer: „Irta Benedekffy Gergely“. Az ő kézírásával több vers van a codexbe beírva, de kimutathatólag csak a jelzett vallási tár-

¹ *Szentpáli Ferencz* többé nem ismeretlen, miután „*Báró Apor Péter verses művei és levelei*“ cz. m. I. kötetében több életrajzi adaton kívül közöltem tőle a Szász János szebeni főkirálybíróról szóló gúnyverset, melyet Szentpáli 1703-ban írt. (Id. h. 491—496 l.)

Szentpáli Ferencz vizaknai alkirálybíró „poéta és pasquillistságáról híres ember volt“. (*Bethlen Miklós* önéletírása II. k. 299. l.) *Cserei Mihály* szerint „vizaknai Szentpáli Ferencz híres magyar poéta“. (Br. Apor Péter művei I. k. 265. l.) *Apor* szerint is „Híres versesínáló volt Szentpáli Ferencz“. (U. ott 183. l. V. ö. 129., 492., 493. l.)

gyúákat szerzette. A negyedik ismeretlen, a kiről még szólni kell, a Diarium egykori tulajdonosa és összeírója: Városfalvi Szolga Mihály. Róla a 67/a—b lapokon olvasható 1759-ből való latin cronostichon sejteti, hogy szintén írogatott. Az ő kézírásával írt distichonok ugyanis így végződnek:

Haec Michael finxit calidoque dedit Michael
Zelo gratanti sumito Vota manu.

Bizonyára tőle valók a Két új világi énekek is (96/a—99/b l.), melyeknek címlapján ez áll: „Íratott az 1754-ik esztendőben“. Végén pedig ugyanezen évszám kíséretében a codex összeírójának neve, minden egyéb megjegyzés nélkül.

A felsorolt nevekre vonatkozó bővebb tájékoztatás a további kutatás feladata lesz majd, itt csupán annyit jegyzünk meg, hogy a verseskönyvben (3/b l.) csak Szolga Mihályra vonatkozólag találunk egy csekélyke felvilágosítást, mely arra enged következtetni, hogy a nevezett férfiú a tordai unitárius kollegiummal volt valamiféle összeköttetésben.

Ezek után áttérhetünk a Diáriumban levő darabok rövid, de azért lehetőleg kimerítő ismertetésére, megjegyezvén, hogy úgy a címeket, mint a mutatóba közölt részleteket mindenütt, kivétel nélkül, betűhíven fogjuk adni.

II.

A kis nyolczadrét alakú kézirat félbőr-kötésbe van kötve. Fedele erősen rongált. Belül a számozatlan első levél a) lapján ez van írva latinul: „Progamma | *Programma* | Homo unitarius. *Anagramma*: | Hos univit amor. *Epigramma*: | Unum corde Deum p. Christum qui | bene credunt. | Hoc univit amor mutuus, atque Fides“. | Más írással: Hos univit | calami probatum | Benedekffy Gergelly“. | A második szintén számozatlan levél a tulajdonképeni címlap, melyet föntebb már láttunk. Ugyanezen levél másik oldalán (b. lap.) négyszer van leírva Benedekffy Gergely neve s utána ez a bejegyzés: „minden tudó Sz. Isten tölled várunk segedelmet mivel“. . . Ezután egy recipe következik az Álomtalanságról. Innen kezdve tizenkét levél hiányzik. Hogy volt-e írva rájuk, az nem állapítható meg. A további levelek meg vannak számozva; a számozás a codex mostani tulajdonosától ered.

Az első számú levélen (1/a—b) a „Bétsi Veres Tsatarádé Rosolis csinálásának mestersége“ olvasható, végén ilyen záradékkal: Viennae Die 24-ta 1745. descriptum, tandem Anno 1768 8-va in Szász-Weszszős mihi communicatum“. A második levél a. lapján „Supscriptio Mensae. Censum ne superet sumptus, hoc est“ felírással ilyen verses oktatásban részesülünk:

Ugy borsoly ebéden, hogy vatsorádra is
Mit tégy asztalodra legyen holnapra is,
Ugy ély életedben, hogy holtod utánnis
Pap s Deák számára jusson torodrais.

Majd ezzel többé-kevésbé szoros összefüggésű bejegyzések jönnek, köztük egy ötsoros latin vers. Ugyanazon levél b) lapjától kezdve különböző magyar nyelven írt recipék következnek: a francz és rüh ellen, a nyilazásról (lónál), a hályog ellen stb. Utánuk a harmadik levél b) lapján ez a záradék: Haec per me Michaelem Szolga, Anno Dni 1756. August m. propria. O Tordae In Coll. Unit.“

A negyedik levéllel egy hosszabb fejezet kezdődik, melynek czíme: „Figurája avagy ki ábrázolt Bélyege, hogy miképpen és micsodás helyen kell a lovon eret vágatnod, az A. B. C. rendi szerént egy más után rendel meg-találod“. Hasonló tárgykörűek a további feljegyzések: „Jegyei mi légyen az Lónak, hogy hányad fű légyen, és miről esmérheted meg, rendel itt fel-találod (5/a—6/a l.).¹ Továbbá, mikor a Ló két esztendős, miről esmérhetni meg és mennyi nagyságra fog nőni (6/a l.). Miképen tudhatod meg hogy ha a' Ló jó uton járó-é vagy egészséges-e? (6/a—6/b l.). A szép Ménesben való lónak millyennek kell lenni? (6/b—7/a l.). Ha egy szép Ménlóra találsz, mellyet az Ménesben akarsz bocsátani, illyenképen kell azt tartanod (7/a—7/b l.). Mikoron valamely Lónak kedve elmulik, miképpen kell azt ismét vig kedvűjé tenni (7/b l.) Ha meg akarod tudni ha a' Ló hizik-é vagy nem (8/a—8/b l.). Ha a Ló nem hizhatik (8/b—9 b l.). Ha a Ló fulladoz vagy nehezen lélezkzik (9/b l.). Ha jó iffiu nyerges Lovadot az fűre akarod bocsátani, miképpen bánnyál véile (10/a l.). Ha pedig fűre nem akarod bocsátani a Nyerges Lovadot (10/b l.). Ha Lovad homlokát meg akarod hóldosítani (10 a—11/a l.). Miképen tsinálhatni a' Lovat gesztenye színű szőrűvé (11/a l.). Ha Lovadnak tsak edgyik lábát akarod feketén festeni, avagy jegyet tsinálni (11/b l.) Hamarjában a Lovon fekete hejt, avagy a lábát akarod festeni (11/b l.). Ha akarod, hogy Lovadnak hosszú serénye vagj farka légyen (11/b—12/a l.). Miképpen kell a Lovat Török módon veressen

¹ A zárójelben levő számok a Diarium lapjaira vonatkoznak.

festeni (12/a—b. l.). Ha Német módon a Lovat veressen akarod festeni (12/b l.). Itt nagyon vége minden orvasságokról való írásoknak“.

A tizenharmadik levél a) lapján a már említett Benedekffy Gergely, a kit valami nagy baj érhetett, azt írta: „Az 1815-ben íram én ezt ide“. (Utána kétszer a neve.) Alatta ugyancsak az ő kezeírásával ez a versike:

Szomorú világban töltöm el napjaimot,
Keserű jajokkal hajtom dolgaimot,
Mig földé lészek meljből vetettem,
Halandó testemet én eltemettem,
Halandó testemet én eltemettem.

A 13/b-től a 14/b-ig bezárólag különböző alkalmakra vonatkozó imákat jegyzett be az összeíró. Czímeik: Reggeli fel kelés-kor. Lefekvés-kor. Ejjeli álomból fel serkenés-kor. Templomba menés-kor. Templomból kijövés-kor. Étél előtt. Étél után. (E két utóbbi verses.) Utánok kétszer is ott áll: „Irta Benedekffy Gergely“. Innen egészen a könyv végeig felváltva magyar és latin nyelvű, vegyes tartalmú, de nagyobbbrészt verses darabok következnek. Ismertetésüket, megtartván a kéziratbeli sorrendet, folytatólag itt adjuk:

Szomorú történet. (15. a—17/a l.) A ponyvairodalmi termékekre emlékeztető vers huszonnégy négysoros versszaka¹ Musnai Bán Istvánról szól, kit 1817. augusztus 23-án a Bakó nevű hegy tetején két gyilkos orozva megölt. Egyik érdekes szava kedvéért írjuk ide ezt a részt:

Jaj ti embert leső s gyilkoló vadászok
És ártatlan vérbe *gübülő* halászok
Mi a nyereségtek.

A tizenkét szótagos sorok páronként rímelnék.

Fatalis ének. Nota: Ugy vagyok mint . . . (17/a—18/a l.) Az előbbinek mintegy folytatása. Ugy van írva, mintha a meggyilkolt keseregne a saját szomorú sorsán. All tíz négysoros szakból pár-rímekkel. A sorok nyolcz szótagosak; középen metszet.

Szomorú történet (18/a—19/a l.). Az előbbi kettőnek befejezése. Indítékát a versíró így fejezi ki:

Mivel Bakón fúttak most nemrég oly flótát
Mely' minden szájába adott egy bús nótát,
Ennek hangját én is a' mennyiben hallom
Abból formálódék a' mostani Dallom.
De ha el mondhatom könnyebb a' Lelkemnek
Nem hajt engem erre senkinek kérelme
Hanem egy busongo Léleknek sérelme.

¹ Melyekhez befejezésül még két sor esatlakozik.

Szerző, a kit nagyon megindított a gyászos eset, negyven tizenkét szótagos, kettesével rímelő sorban elmélkedik a gyilkosok gonoszságán. A vers végére a másoló ezt jegyezte: „Irtá le Benedekfi Gergelly, az 1820-dik Esztendő Julius 24-én“. A huszadik számú levél üresen van hagyva, utána pedig egy ki van szakítva. Azután következik:

Intő és Oktató Ének az Asszonyoknak Tisztekről (21/a—23/a l.). Harmincznégy négysoros stropha a régiektől gyakran versbezedett tárgyról. Rímképlete: aaaa. A sorok szótagszáma: tizenegy; 4, 4, 3 beosztással. Végsorai a kora felől adnak felvilágosítást:

Ezt tinéktek barátságokért adtam,
Ezer hatszáz huszon kettőben írtam.

Ugyanezt a darabot Szencsey György daloskönyvéből Thaly Kálmán is közölte a „Vitézi énekek és elegyes dalok“ közt (Pest, 1864. II. k. 19—26. l.). A kettő közti főkülönbség, hogy e példány 28-ik versszaka Thalynál a 29-ik és fordítva. Egy kilencz versszakos változatát kiadta Ferenczi Zoltán a Vásárhelyi daloskönyvben (231. l.). A Szolga Mihály Diáriuma-beli változat hatodik szakában történik említése a régibb irodalmi termékekben gyakrabban előforduló, de ma már kevésbé használt *Simon bíró*-féle szólamnak. A „Régi Magyar Költők Tára“ II. 155. lapján szintén találkozunk vele, sőt ugyanazon kötet 446. lapján Szilády Aron össze is állít egy pár helyet, hol ugyancsak megvan e kifejezés. A IV. k. 306. és a VI. k. 22. lapjain szintén találunk rávonatkozó utalást. A Sziládytól említettéken kívül előfordul még a Vásárhelyi daloskönyv 231. lapján (CXXXII. sz. 3 stropha.) és a Bocskor-daloskönyvben XIII. sz. 15 stropha 4 sor (L. Erdélyi Múzeum, 1898. 443. l.). Wagner Ferencz Phraseológiája szerint (N.-Szombat, 1775.) a papueshős neve *Simon bíró* és Anda Pál hadába való. (V. ö. Nyelvőr, XXXIII. 1904. 38. l.) Jelen Diarium 45/a lapján másodszer is előnkbe kerül. Legkésőbbi említése, tudunkra, Orezy Lőrincztől való, a ki „Egy megmátkásodott ifjúnak, 1762“. című versében így alkalmazza:

A magános élet, bizonyos, hogy rútság,
Csak kérdés, ha nemde nagyobb a házasság,
Törvény alatt, látom, vagyon e társaság,
S többször *Simon* alatt vagyon a bíróság.¹

A' Jó Gazdaszonyoknak Dítséreti. Ad Notam: A Muzsák szállása 's a' t. (23/a—32/b l.). Áll három részből. Az első rész terjedelme: harminczhárom Balassa-stropha. A második rész:

¹L. „Költevényes Holmi egy nagyságos elmétől“. Pozsony, 1707. 173. l.

huszonkilenc ugyanolyan szak. A harmadik rész: huszouhat stropha, azonos mértékben az előbbi két részszel. A tartalmi és nyelvi szempontból egyaránt érdekes és becses vers első része az asszonynek férje iránti, második része pedig a saját maga iránti kötelességeiről szól; míg a harmadik rész arra inti a gazdaasszonyokat, hogy házuk tájának jól gondját viseljék, nehogy a világ nyelvére kerüljenek. Utolsó versszaka koráról is beszámol:

Ezer hatszáz¹ után nyolezvan kilenc folytán a' Mindszent hava tájban
Midőn gondolkodnám, magam mint táplálnám, tőn ezeket Summában,
És egy jó Asszonyért, ki mind ezekhez ért, írák egy kis czellámban. Vége.

Utána ugyanazon írással ez a jegyzet, mely a szerző czéljáról tájékoztat: Author ad Lectorem:

Non mihi fert Animus Matronam carpere segnem
Provida sed rerum, dicere quae sit Anus.

Azon Magyarul:

Ez kis Énekemben én nem azt akarám,
Hogj a' rosz Gazdaszszonyt hol miben tziromlnám,
Hanem azt akarám ebben ki beszélni
Ki a' Jó Gazdaszszony, hogy tudd meg esmerni.

Allegorica simul et Sarcastica expressio rerum Hungaricarum contra Germanos annis praestitarum. Ad notam: Az nyul az vetemények között (33/a—37/b l.). Negyvenkét ötsoros versszak. A Rákóczi-felkelés történetére vonatkozó nagyon becses kurucz-párti vers.

Kezdeté:

Magyar ország Erdély hajj új hírt
Mellyet régen hogj az Tokos bírt,
Már ideje hogj fel serkeny,
Puskát kardot rosdától feny
Dobszóra új lóra.

Több versszaka egyezvén a Dálnoki Veress Gerzson neve alatt ismeretes krónika első részével,² a codex tulajdonosa Rugonfalvi Kiss István tűzetes vizsgálat tárgyává tette a két mű közötti viszonyt s kimutatta, hogy Dálnoki krónikájának első része csak compilatio, melynek eredetijéül a Szolga Mihály Diáriumában fenti czímen szereplő vers szolgált. (A részleteket lásd: Századok, 1904. 655. és köv. lapokon.)

Hetven hét Országra szálló sárkánt mej fordítottó Házi és uti czigány kalendárium. (38/a—42/a l.) A czím után a tartalomra

¹ Eredetileg *hét*száz, de u. a. korbéli kéz kijavította: hatszázra.

² L. Thaly K. Adalékok a Thököly- és Rákóczi-kor irodalomtörténetéhez. Pest, Ráth M. 1872. II. 332. l.

mutat ez a pár sor: „Mivel mind eddig a kalendariumok visszafordult üdöket mutattak, most egy igen értelmes Asztrologus által az véttiségek meg igazítottak és ujjabban kiadattak Szent Titsor¹ havának kis gojobis¹ napján“. A többször előforduló lépik s a zsendicze szó és a hangtan bizonyossága szerint erdélyi embertől való. Négy fejezetben a négy évszakra ad jó tanácsokat. A czimből is látható bolondos tartalmat igazolja ez a kis mutatvány az első fejezetből: A Tavasz, mint ravas, kezdődik Szent Mihály Havának kezdetiben és tart Szent András havának végeig, mikor a' Fáknek levelei szépen ki sárgulván, a' földre fel hullanak és deres színben öltöztvén, ekképpen kezdenek a' földre lassan-lassan le telepedni, midőn az Egi Planéták aspectussi szerint a' jó forrott Mustal a' Pintzakra meg kezdenek zódülni. Az eleje tűrhető lészen, a közepe és vége tiszta vastag köddel, szép tiszta üdőt mutat, de azután meg fordulvan, mértékletes meleget ígér a jól bé-fűtött szobában; a' kinek rongyos kötösse van, adgya el akkor jó lészen ha újjat vehet az árráva!. Ezen a Tavaszon az Ellenség közt haragot remélhetünk. A' Planéták aspectussi nagy dőghalállal fenyegeti a cigányok Lovaiokot“ stb.

Nints betsületi a' katonának . . . kezdetű vitézi ének. (42/a—43/b l.) Áll tizenkilenc hatsoros szakból. Erre nézve is lásd Rugonfalvi Kiss István értekezését (Századok, 1904. 691. l.), mely többek közt azt is kimutatja, hogy a Thalytól közölt apróbb töredékek közül, melyek valók ez énekből. (V. ö. Thaly K. Adalékok, I, 19., 31. l. és II, 329. l.)

Regula ducendi uxorem. (44/a—44/b l.) Tizenkét soros distichonokban írt latin vers, mely a férfiaknak ad jó tanácsokat a nősülés esetére. Kezdeté:

Si qua tibi Virgo contingat, Nubilis esto,
Non mendica nimis, non opulenta nimis.

Általában az arany középszert ajánlja figyelmünkbe. Az utána következő hét négysoros versszakra terjedő szabad átdolgozás első sorai a formán kívül a tartalomra nézve is tanulságosak:

A' sz. Házasságra ki magadot adod,
Szép páros életre sorsodot el szánod
Kit kellyen e' végre párul választanod
Csak e' Versekre nézz, lehet meg tanulnod.

Egy szép Instantia (45/a—b l.) Tréfás hangon írt sikamlós tartalmú folyamodvány, melyben egy férj a vármegye támogatását kéri felesége ellen, ki azonfölül, hogy nyeret tőn hátára,

¹ Igy!

— még meg is ajándékozta egy sok apájú gyermekkel. . . pedig különben is elég baja volt már, mert „amaz átkozott Simon bíró hamarosan kiragadá ostorát kezéből és maga kezdé hajtani a lovakat“. A folyamodvány befejezése hiányzik, mert a negyvenhatodik számú levél ki van tépve. Utána még két számozatlan levél hiányzik; ez azonban nem nagy veszteség, mert mint a foszlányokra írt tájékoztató mutatja és magunk is meggyőződhetünk róla, egyik levélre sem volt írva semmi.

A következő negyvenhetedik/a lapon kétszer olvasható ez: „Benedekfi Gergely Ao. 1815.“ Alatta pedig ugyanazon írással:

Már olj vagyok mint száraz fán,
Buslakodo Madár. Meljnek nintsen társa
Gyászba borult sorsa,

B. Benedekfi Gergeiy.

A negyvenhetedik/b laptól az ötvenegyedik/b-ig az eddigiekkel ellenkező irányban írt a másoló. Ezekben a lapokon ily rendben következnek az egyes darabok:

Szép Ének. (51/b—51/a l.) Nyolcz négysoros versszakból álló, költői képekben nem épen gazdag, de érzéssel írt szerelmes vers. A szakok sorai tíz szótagból állanak, kivéve a negyedik sort, mely mindig nyolcz szótagos. Rímei képlete aaaa, kezdete:

Állandó vagy méltán szerethetlek,
Ugjanazért el nem felejthetlek
Emlegetlek, mert szívből kedvellek
Te se felejts el, kérlek.

Végére ez van írva: „Igy ajánlya magát“.

Más Ének (51/a—50/a l.) Kilencz négysoros verszak; a tizenkét szótagos sorok négyenként rímelnék. E vanitatumvanitas-féle költemény szerzője sötét világfelfogással mutat rá az élet ellentéteire s nehézségeire, melyektől nincs szabadulás, mert mint az utolsó versszak mondja:

Igy van hát dolga ez nyomorú világnak,
Mellyet azok tudnak, kik meg próbáltanak.
De ezek is legjobb tanácsot ugj adnak,
Ha először magok kárán tanultanak.

Kezdeté:

Hald meg ég. Föld, Tenger 's indulj szánakozni
Kemény értz, kősziklák viaszszá változni
Midőn egj esdeklő bús sziv szakadozni
Magával ekként kezd sorsán síránkozni . . .

Más. (50/a—49/a l.) Áll hat tizenegy soros strophából. Az utolsó versszak végső hat sora ismétlődik. Tárgykörét tekintve, szerelmes vers, melyben a költő elhidegülni kezdő kedvesét fogadalmára figyelmezteti. Versformáját mutatja az első szak:

1. Régi Jómnak	Vakot hozván, mert megvetett
S vig napomnak	Mellyért bús gondaimnak lett
Változó órája	Szívem terhelt
Oka búmnak	'S Törést is vett
'S Balsorsomnak	Hánkodó sajkája.
Szerentse koczkája	

Mint az ötödik strophá mutatja, a költő nem először inti kedvesét hűségre:

5. Még ez úttal	Nem tudod, hányszor fogadtad,
Ez írással	Mikor kezéd be is adtad,
Szived megpróbálom,	Ezt mondá szád,
Hogjha szóddal	Van parolád
'S Mondásiddal	Töllem meg nem vállal.
Edjesnek találok.	

Az utolsó hat sor Benedekffy Gergely írása, valamint a következő négy sor is, melyeket azonban csak a hangulat egysége fűz az előtte álló vershez:

Fáj a szívem nekem belől
 Bánat szorítja két felől
 Bús a' szívem, búban fekszik,
 Szemem könyiben feredzik.

Utána egy ollóval rendetlenül kivágott levél nyoma. Valószínű, hogy nem volt rá írva semmi, az előtte álló lap alján ugyanis hiányzik az utaló szó.

Ajánlását fogadását e tündéres Világnak . . . kezdetű szerelmes ének. (48 b—47/b l.) Áll tizenegy ötsoros szakból. Az első hét sor mindig tizenegy szótagos, a harmadik és negyedik nyolez-nyolez szótagú, míg az ötödik hét szótagos. Szerzője reménytelen sorsát siratja benne. Megható az utolsó versszak:

Múlt esztendőm 's régi üdöm, a mikor jut eszembe,
 A bűh árja szívem járja 's el ájulok féltemben,
 Mert el multak s elfordúltak
 Hajdoni multságaim,
 Régi vidámságaim.

Vége.

Az ötvenkettedik/a laptól kezdve ismét a régi módon folytatódik a beírás. Itt első sorban ezt a latin verset találjuk:

Cum canos corvos nigros cernemus olores
 Piscis aquas, tigris non habitabit aquas
 Lux tenebrae fient, Caelo succedet avernus
 Ipsaque mors vitae fiet amica prius
 Tunc eat hiece dies Generosi digna vigentis
 Haecque sit optato nunc precor una mero.

Dixi.

Föléje írva: 15 die.

Eltheosticon. (52/a l.) Ime egész terjedelmében:

SeCVLa pertIngas qVot VoLVIt pontVs arenas
 Prospera DVM VoVes sIгна serena rego. 1743.
 Eu pia dum voveo servus honestus ero. 1750.

Aliud. Doron Onomasticon,¹ quod spectabili, ac Generoso Domino Dno N. N. Maecenati cum omni honoris cultu Celeberrimo in Solemnem Onomastici sui sideris feliciter adfulgentis concelebrationem, fausta bonorum omnium appreciatione flagrante devoti cordis desiderio Gratulabundus porrigit N. N. (52/a—55/a l.) Százötven sornyi distichonokban írt latin üdvözlővers.

Aepicedium (55/a—55/b l.) A megváltó halálán elmélkedő tizenöt négy soros versszakból álló gyászének. A sorok nyolcz szótágasak. Kezdeté:

Óh, Ádám bűnös fiai,
 Éva anyánknak leányi;
 Bezzeg szörnyű nagy kínai,
 Lőnek Cristus szenvedési.

Valedictoria Super Mortem (55/b l.) Töredék. Hat négy soros versszaka a mulandóságról elmélkedik. Ideírjuk az egészet:

1. A Tenger fővennye, mely ² sok Bokros buk éppen olyanok, Sillaryében ³ takaró Napok, Gyorsok, mint habok.	4. Sok bánat mi fejünkre száll, Sokszor búban szívünk ⁷ is áll. Sok kár, ⁸ sok siralom ⁹ talál. Végre az halál.
2. Az, mit mutogat ez Világh, Olyan, mint magyaró virágh, Mellyet fésze ⁴ mihelyt ⁵ le-vágh, Meg-hervád az ágh.	5. Nints Bölts, nints Uraság sohult, Nézd, mindent az halál el dúlt, ¹⁰ Mint őszszel lilium borúlt, Minden lehullott. ¹¹
3. Fáradtságra születettünk: Sok kínban ⁶ forog életünk, Sokszor ágy fenekén nyugunk, Sírban míg megjünk.	6. Apró Gyermekek és ifjak, Ország Oszlopi, Vén Urak, Tisztes Nemzetes Urfiak, Mind sírben hulnak ¹² ...

Utána két olvashatatlan utaló szó, melyek a vers töredékes voltát mutatják. Az elején olvasható hasonlat, mely valaminek sokaságát a tenger fővényével méri össze: a régiek-

¹ Eredetileg: onomastichon, de a *h* ki van húzva.

² Thalynál: ki.

³ Így! A Thaly-féle teljesebb változat szerint e két sor így van:
 Fölyhőben ragyogó napok — olyak, mint habok.

⁴ A. m. fejsze. — ⁵ Thalynál: hamar. — ⁶ U. o. búban.

⁷ Thalynál: fejünk. — ⁸ Th.: sokszor. — ⁹ Th.: szidalom.

¹⁰ Th.: ledült. — ¹¹ Th.: Minden rend lehullt.

¹² Thalynál e sor így van: Sírban hullanak.

nél nagyon kedvelt volt. Városlalvi Szolga Mihály Diariumában is találkozunk vele a Felix Concordia (75/a l.), az Újj hó [76/b l.] és a Cantio Elegans (130/a l.) címűekben,¹ de egyebűn is vannak adataink, hogy eleink éltek vele. A „Régi Magyar Költők Tára” szerint (II. k. 320. l.) egy névtelen. Az istenfélő Eleazár papról stb. való históriában már 1546-ban használta.² Későbből Ráday Pált említjük meg, a kinek „A bűnbocsánat-ért való töredelmességről” című vallásos énekében szintén megtaláljuk ilyen kapcsolatban:

Sokak az én álnokságaim,
Mint fővénye tengernek.

(B. Ráday P. Munkái. Bp. 1889. 110. l.)

Az érintett hasonlat második fele a *bokros bú* féle kifejezés még többször kerül előnkbe, népies eredetű vagy népi hatásra mutató régibb költészetűnkben. A Változatai nem mindig egyeznek betűről-betűre a fentivel, de a mit kifejeznek, az úgyszólván ugyanaz. Synonim kifejezések tehát, melyeknek jelzője a „bokros” szó mindig változatlanul marad. Jelen gyűjteményben a Felix Concordia (73/a l.) és a Hammából megelevenedett Phoenix öröme (100 a l.) című darabokban „bokros jaj” alakban lelhető fel e kép, míg a 106/a lapon a Hivatlan vendég című alkalmi versben „bokros fájdalom”-ról beszél az ismeretlen szerző.³

Thaly Vitézi énekeiben három helyen (II. 27., 86., 89. l.) „bokros bú”-ról van szó, míg egy alkalommal (II. 367. l.) „bokros búbanat”-ról.⁴ Amade Lászlónál „bokros bú”-ként fordul elő a „Szánom gyászos éltemet”... című költeménye első strophájában;⁵ ugyanily alakban van meg az Irodalomtörténeti Közlemények 1901. évfolyam 70. lapján közölt ismeretlen szerzőtől származó verses adalékban. Utóbbi folyóirat 1901. évfolyam 73. lapján és az Erdélyi Múzeum 1895. évfolyam 75. lapján

¹ Az idézeteket lásd ott.

² Szántalan istennek nagy irgalmassága
Mint tengernek fővénye.

Kohári Istvánnál is megvan. L. Munkács kővárában szerzet(t) Versek, 1720. 41. l.

V. ö. még Thaly Vitézi Énekek, II, 47. l.:

Mennyi fővény vagyon széjjel tengernek partján:
Annyi jókkal áldjon Isten, gyönyörű rózsám!
(Cantio de amore. 1660-ból.)

³ A Diarium 73 b lapján: „edgjes szív bokros baját nem lehet letenni”.

⁴ Erdélyi Népdalok és Mondák-jában is előfordul ezen alak. L. II. k. 323. l. és I. k. 11. 38. l.

⁵ L. Amade. L. Versei. Bp. 1882. 242. l.

(egy székely katonaköltő versében.) „bokros bánat“-nak van írva, úgyszintén Thalynál is az Adalékok (Pest, 1872.) I. 61. l. Magáról a tárgyalás alapjául szolgáló „Valedictoria“ című költeményről meg kell jegyezni, hogy egy 1636-ból származó teljesebb változatát közölte Thaly Kálmán a Vitézi Enekek közt (Bp. 1864. II. 26. l.) Ez Szencsey György dalkönyvéből való és áll tizenhat négysoros versszakból, melyekhez még másfél sornyi töredék tartozik; a vers azonban, mely első kiadója szerint valami búcsúztatóféle lehetett,¹ még így is töredékes. A Szolga Mihály Diariumából való itt közzétett változat strophái, a mint sorban következnek, a Thalytól kiadott variáns 1., 2., 4., 5., 7. és 8-dik szakának felelnek meg. Egyéb főbb eltéréseit a lap alján jegyzetben adjuk.

Salutatis ad Congregationem pertinens . . . (56/a—57/a l.) Magyar nyelven, prózában írt újévi üdvözet. Figyelemreméltóbb mondata az ismert latin közmondás fordítása: *Consuetudo altera lex = A' régi jó szokás, régi jó törvény.*

Poëma aggratulatorium. In applausum sui nominis die: . . . N. N: quodque leni modulatur penicillo infimus cliens T. T. Ao. 175. . . (57/a—57/b l.) Húsz soros latin-magyar vers, melynek két latin sorára, mindig az ugyanakkora terjedelmű magyar fordítás következik. Ilyenformán:

Heliconiadum sorores; Thespiadum Nymphae cohortes
Cordis plectro, vocis sono, gaudete jubilate Davidi
Helicon hegyének Leányi, Thespiades Nymphak seregi
Zengésekkel, pengésekkel, vígadjakok, Tántoljakok.

Mint látható a soroknak másféle elhelyezése is lehetséges, minthogy azonban a codexben így van, jellemzés céljából célszerűbb volt így idézni.

Más, azon notára. (57/b l.) A Diariumban tizenkét sornyi terjedelmű névnapi verses üdvözet. Bekezdése emlékeztet az előbbiére:

Helicon hegyének Músái, Diannának ékes nymphái
Zengésekkel, pengésekkel, Szép versekkel, énekekkel jöjjetek.

Itt is csupán jellemzés kedvéért van megtartva a soroknak a verseskönyvbéli beosztása.

Más. (57/a—58/b l.) Lakodalmi üdvözlő vers. Áll tizenegy négysoros strophából, melyekben a sorok tizenkét szótagosak és négyes ríműek. A hatodik szak a mellett, hogy a versmérteket mutatja, egyebekben is útbaigazít:

¹ Melyben bizonyos Macskássy nemes Ilona sóhajtozik meghalt férje után, ki kevéssel atyja halála után szintén ágyba dőlt és harminczöt heti betegség után boldogabb hazába költözött.

Illyen kívánságát szívem ki önteni
Mikoron akarná 's ezeket mondani
Az versek elein 's utollyán fell tenni
Fogja két sziveknek neveket le-írni.

Az e sorokban foglaltakra ügyelve, a versfőkből és sorvégekből: Pálffy Péter és Dipsai Judit neve olvasható ki.

Más. *Cubus In diem T. T. quadratus*. (58/a l.) Az ismert szóelhelyezési játéokra példa, melynél itt négy irányban is ez a mondat jön ki: *Ipsa dies luceat tibi laeta simillima cubo*. Az egész különben bizonyos Sarnuel tiszteletére készült.

Cantio Eleg: Ex Esai. 64. cap. (59/a—59/b l.) Tizenkét négysoros szakból álló vallásos ének. Formájáról s tárgyáról is tájékoztat az első versszak:

Tudjuk Uram Isten, hogy mind meg kell halnunk
De hisszük, hogy az örök életre ismét mind feltámadunk.
Mert te vagy életünk, te bemed halálunk,
Te vagy feltámadásunk.

Az egyes versszakok mellé oda van írva Ezsaiás próféta könyvének ama része, honnan a stropha alap gondolata vagy költői képe való.

Más. *Névn pjára való versek*. (60 a—b l.) Katalin napra írt verses köszöntő. Terjedelme: tizenegy négysoros szak. A sorok tizenkét szótagosak és négyenként rímelnék, tehát egy ríműek (képlete: aaaa). Első versszakánál, melyben a tudákos szerző azzal dicsekszik, hogy Arisztotelesnek vala iskolájában, jobban érdekel bennünket a hatodik, melynek költői nagyítása a népköltészet hatására mutat:

Mennyi Virág látszik a mezőn tavaszkor,
Mennyi búza szem van nyárban aratáskor,
Mennyi szőlő szemet látsz őszszel szüretkor —
Annyi áldás szálljon te reád mindenkor.

E hyperbole változataival találkozunk még a Diarium 68/b lapján, továbbá az Újj hó című versben (75/b l.) és egy József-napi üdvözetben (142/b l.) Távlabbi rokonaival részletesen foglalkozott a külföldi irodalomra is hivatkozva A. H. (Anton Herman?) „Beiträge zur Vergleichung der Volkspoésie“ czímen az Etnologische Mitteilungen aus Ungar-ban (Bp. 1887—8 évfolyam). A jelzett költői kép ott idézett rokonaít számos útalással egészíthetjük ki. Az idézettel többé-kevésbé egyező helyeket találunk t. i. a Vásárhelyi daloskönyvben (64, 96, 230. l.) a Bocskor-daloskönyvben (Erdélyi Múzeum, 1898. 484. l.), az Irodalomtörténeti közleményekben (1901. 72. l.) és a Századokban (1879. 104. l.) Távlabbi változataival a műköltészetben is

találkozunk. Így Amadé Lászlónál háromszor (L. A. L. versei. Bp. 1882., 110., 199., 382. l.), Rimai Jánosnál és Vörösmarty-nál egyszer (Jeszenszky Miklóshoz írt költői levelében).¹ Az utólszor említett névnapi köszöntő után két kivágott levél nyomai látszanak a verseskönyvben.

Lelki Nyavallya Ellen Valo Praescriptio Melyet A Patikán kívül is a' Szent Lélek segítségével akárki magának meg-készíthet. (61/a l.) Az érdekes recipe teljes szövege ez: „Végyed a' Hitnek Gyükerét, Reménységnek Levelét, Tisztaságnak Virágát, Jótselckedetnek Gyümölesét, Békességes türésnek Liliumat, Engedelmességnek Ró'sáját. Ezeket törd meg Artatlanságnak Mo'sárjában: Szürd által a: Megfontolásnak Rostáján; Tedd az Alázatosságnak Fazékában: Tölts rá a Könyvhullatásnak Vízet. Törd meg Vig Szívvel: Ha megfő, hűsd-meg Felebarátodhoz való Hűséggel: Egyed a' Penitentzia-tartásnak kalánnyával: és így véle élvén, nagy hasznát fogod érzeni.“

Vallást vő Ének az unitáriusok szerint. Nota: Mint a szép híves patakra . . . (61/a—62/a l.) Tartalma nem szorúl bővebb magyarázatra. Kilencz nyolczsoros strophája közül az első így hangzik:

Örvendezzünk örömlünkben
Minden hű keresztyének,
Kik hiszünk az Egj Istenben
Menny Föld-teremtőjében

Ki mindeneknek Urá,
Senki nem tagadhatja,
Mindenható erős Isten
Kihez hasonló nintsen.

Carmina Aggratulatoria (62 a—62/b l.) Sámuel napra írt latin üdvözlő vers. Elöl egy két soros bekezdés, mely után „Pro Cubo“ felírással ez a jó kívánság következik: Candidus innumeros Samuel volo vivat et annos; azután „Cronostichon“ címmel jön a húsz soros verses üdvözlő, melyet végül a két sornyi: „Conclusio votiva“ fejez be.

Idiotismi Hungarici Adagiales, qui nisi circumlocutive aliqua Hungarice reddi nequeunt. (63/a—64/b l.) Kilenczvenhét magyar közmondás, melyek mellé a latin megfelelő is oda van írva. Mutatóba álljanak itt ezek: Ebül gyűlt marhának ebül kel elveszni = Male parta male dilabuntur. Addig hants a hársat, míg hámlik = Dum pluit molendum est. Hoszszú mint a Sz.-Ivan Eneke = Prolixius Iliade. Az ökör tsak ökör, ha Bécsbe hajtyák is = Qui fuit hic Asinus, non ibi fiet equus, stb. *Cronostichon* (64/b—65/b l.) Hatvan soros distichonokban írt latin vers, melynek szerzője elég szerény volt megjegyezni:

¹ L. Vörösmarty M. összes munkái. Bp. 1884. VIII. 126. l. és Br. Radvánszky B., Rimai J. munkái, Bp. 1905. 19. l.

Non ego Virgilio, Nasoni confero nec me,
Non equidem nobis carmina sponte fluunt.

Mint tartalmából kivehető, Batthyány József (1727—1799.) tiszteletére van írva, azon alkalomból, hogy erdélyi püspökké lett.

Supra cubum (65/b l.) Rövid latin feljegyzés. A benne foglalt jó kívánságok egy Sámuel nevű ismeretlennek szólnak.

Psalmus XLII. (66/a—67 a l.) Az ismert zsoltár két nyolez-soros strophából álló rímes latin fordítása. Az első harmadik, hetedik és nyolezadik sor: nyolez szótagosak, a többi sorban csak hét szótag van. Rímei képlete: ababcedd.

Cronostichon (67/a—67/b l.) 1759. Aug. 26-ról való huszonkét soros distichonokban írt latin alkalmi darab. Végén ezt olvassuk:

Hæc Michael finxit calidoque dedit Michael
Zelo gratanti sumito vota manu.

Hogy kinek a tiszteletére készült, nem tudjuk. Arra sincsenek ugyan határozott adataink, hogy a versszerző „Michael” kiesoda, de valószínűnek tartható, hogy azonos V. Szolga Mihálylyal, a verseskönyv egykori tulajdonosával és összeírójával. A cronostichon után ismét egy hiányzó levél nyomait lehet látni. A hatvanyolezadik levélnek csak b. lapján van írva, még pedig egy nyolez sornyi magyar vers és három sornyi jelentéktelen latin feljegyzés „Cubus Poeticus” felíráttal.

A magyar vers a már látott s népköltészetre emlékeztető költői fogásra példa. Ideírjuk az egészet:

Mennyi szitok fordul télben a' Gusajra,
Hány boszankodás van nyárban a bolhákra,
Az mennyi virág fér az olá fátákra
Annyi áldás férjen ez kegyes Nymphára.
Miként a szép forrás meg nem zavarodik
Miként az Arany is rozsdától nem bomlik
Valamint a Nap fény meg nem setétedik
Ugy élyen mind végig kiknek ez íratik.

V. Ö. A „Névnapijára való versek”-kel (60 a—b l.)

Lakodalmi versek. Nota: Fáradoz elmém. (69/a—71/a l.) Harminczegy négysoros szakból álló vers, melyben Apollo egyik vitéze számára egy Anna nevű leány kezét kéri Dianától. A kérés teljesül s a vőlegény boldogan vezeti menyasszonyát házába, hol víg lakodalmat csapnak. Érdekes a vers végén az alkalmi költő figyelmeztetése:

A vendég úgy egyék 's igyék
Az éjjel is úgy aludjék
Hogy holnap ide tartozzék
Holnap több léssen.